

P6_TA(2007)0006

Veljavno pravo za nepogodbene obveznosti ("RIM II") *II**

Zakonodajna resolucija Evropskega parlamenta o Skupnem stališču Sveta z namenom sprejetja Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti ("RIM II") (9751/7/2006 – C6-0317/2006 – 2003/0168(COD))

(Postopek soodločanja: druga obravnava)

Evropski parlament,

- ob upoštevanju Skupnega stališča Sveta (9751/7/2006 – C6-0317/2006)¹,
 - ob upoštevanju svojega stališča iz prve obravnave² o predlogu Komisije Parlamentu in Svetu (KOM(2003)0427)³,
 - ob upoštevanju spremenjenega predloga Komisije (KOM(2006)0083)⁴,
 - ob upoštevanju člena 251(2) Pogodbe ES,
 - ob upoštevanju člena 62 svojega Poslovnika,
 - ob upoštevanju priporočila za drugo obravnavo Odbora za pravne zadeve (A6-0481/2006)
1. odobri skupno stališče, kakor je bilo spremenjeno;
 2. naroči svojemu predsedniku, naj stališče Parlamenta posreduje Svetu in Komisiji.

¹ UL C 289 E, 28.11.2006, str. 68.

² UL C 157, 6.7.2006, str. 370.

³ Še ni objavljeno v Uradnem listu.

⁴ Še ni objavljeno v Uradnem listu.

P6_TC2-COD(2003)0168

Stališče Evropskega parlamenta sprejeto na drugi obravnavi dne 18. januarja 2007 z namenom sprejetja Uredbe (ES) št. .../2007 Evropskega parlamenta in Sveta o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti ("RIM II")

EVROPSKI PARLAMENT IN SVET EVROPSKE UNIJE STA –

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti ter zlasti členov 61(c) in 67 Pogodbe,

ob upoštevanju predloga Komisije,

ob upoštevanju mnenja Evropskega ekonomsko-socialnega odbora¹,

v skladu s postopkom, določenim v členu 251 Pogodbe²,

¹ UL C 241, 28.9.2004, str. 1.

² *Stališče* Evropskega parlamenta z dne 6. julija 2005 (UL C 157 E, 6.7.2006, str. 371), Skupno stališče Sveta z dne 25. septembra 2006 (UL C 289 E, 28.11.2006, str. 68) in Stališče Evropskega parlamenta z dne 18. januarja 2007.

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Skupnost si je zadala cilj ohranjati in razvijati območje svobode, varnosti in pravice. Za postopno vzpostavitev takšnega območja bi morala Skupnost sprejeti ukrepe, povezane s pravosodnim sodelovanjem v civilnih zadevah s čezmejnimi posledicami, in sicer v obsegu, v kakršnem so potrebni za pravilno delovanje notranjega trga.
- (2) V skladu s členom 65(b) Pogodbe so med temi ukrepi tudi tisti, ki spodbujajo združljivost predpisov, ki se uporabljajo v državah članicah glede kolizije zakonov in sporov o pristojnosti.
- (3) Na zasedanju v Tampereju dne 15. in 16. oktobra 1999 je Evropski svet potrdil načelo vzajemnega priznavanja sodb in drugih odločb pravosodnih organov kot temelj pravosodnega sodelovanja v civilnih zadevah ter pozval Svet in Komisijo, naj sprejmeta program ukrepov za izvajanje navedenega načela.
- (4) Svet je dne 30. novembra 2000 sprejel skupni program ukrepov Komisije in Sveta za izvajanje načela vzajemnega priznavanja odločb v civilnih in gospodarskih zadevah¹. Program ukrepe za usklajevanje predpisov glede kolizije zakonov opredeljuje kot ukrepe, ki olajšujejo vzajemno priznavanje sodb.
- (5) S Haaškim programom², sprejetim dne 5. novembra 2004, je Evropski svet pozval k aktivnemu nadaljevanju dela v zvezi s predpisi glede kolizije zakonov v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi ("Rim II").

¹ UL C 12, 15.1.2001, str. 1.

² UL C 53, 3.3.2005, str. 1.

- (6) Pravilno delovanje notranjega trga zaradi večje predvidljivosti izida pravde, pravne varnosti ter prostega pretoka sodnih odločb zahteva, da predpisi držav članic glede kolizije zakonov določajo uporabo istega nacionalnega zakona ne glede na državo sodišča, kjer je vložena tožba.
- (7) *Vsebinsko* področje uporabe in določbe te uredbe bi morale biti skladni z Uredbo Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah¹ ("Bruselj I"), Rimsko konvencijo o pravu, ki se uporablja za pogodbene obveznosti² (*Rimska konvencija*) **in s prihodnjo uredbo o pravu, ki se uporablja za pogodbene obveznosti ("RIM I")**.
- (8) Ta uredba bi se morala uporabljati ne glede na vrsto sodišča, ki obravnava postopek.
- (9) Zahtevki, nastali zaradi "acta iure imperii", bi morali vključevati zahtevke zoper uradnike, ki delujejo v imenu države in odgovornost za dejanja državnih organov, vključno z odgovornostjo javno imenovanih uslužbencev. Zato bi bilo treba te zadeve izvzeti iz področja uporabe te uredbe.
- (10) Družinska razmerja zajemajo starševstvo, zakonsko zvezo, svaštvo in sorodstvo v stranski vrsti. Sklicevanje v členu 1(2) na razmerja, ki imajo primerljiv učinek kot zakonska zveza in druga družinska razmerja, naj se razlagajo v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, ki obravnava postopek.
- (11) **Pravila o koliziji zakonov, določena v tej uredbi, zajemajo tudi obveznosti, ki temeljijo na objektivni odgovornosti, usklajena pravila o dejavnih povezave pa veljajo tudi za vprašanje sposobnosti prevzemanja odgovornosti za škodno dejanje.**

¹ UL L 12, 16.1.2001, str. 1. Uredba, kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo Komisije (ES) št. 2245/2004 (UL L 381, 28.12.2004, str. 10).

² UL C 27, 26.1.1998, str. 34.

- (12) Pojem nepogodbene obveznosti se v državah članicah razlikuje. Zato bi se morala za namene te uredbe izraz nepogodbena obveznost razumeti kot avtonomen pojem.
- (13) Enotna pravila, uporabljena ne glede na pravo, katerega uporabo določajo, lahko omogočijo preprečevanje izkrivljanja konkurence med pravnima strankama Skupnosti.
- (14) *Potreba po tem, da se prepreči izkrivljanje konkurence, in zahteva po pravni varnosti morata biti podrejeni potrebi po pravičnem ravnanju v posameznih primerih, zato morajo sodišča imeti določeno mero diskrecijske pravice.***
- (15) Načelo *lex loci delicti commissi* pomeni temeljno rešitev v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi v skoraj vseh državah članicah, vendar je praktična uporaba tega načela v primeru razpršenosti dejavnikov primera na več držav lahko različna. Takšno stanje ogroža pravno varnost.
- (16) Enotna pravila izboljšajo predvidljivost sodnih odločb in zagotovijo razumno ravnotežje med interesi osebe, za katero se zatrjuje, da nosi odgovornost in osebe, ki je utrpela škodo. Povezava z državo, v kateri je neposredna škoda nastala (*lex loci damni*), vzpostavi pravično ravnotežje med interesi osebe, za katero se zatrjuje, da nosi odgovornost in osebe, ki je utrpela škodo, in tudi odraža sodoben pristop k civilnopravni odgovornosti in k razvoju sistemov objektivne odgovornosti.
- (17) Pravo, ki se uporablja, bi se moralo določiti na podlagi tega, kje je nastala škoda, ne glede na državo ali države, v katerih lahko pride do posrednih posledic. Zato bi morala biti v primerih telesne poškodbe ali materialne škode na premoženju, država, v kateri je nastala škoda, tista država, v kateri je prišlo do telesne poškodbe ali kjer je nastala materialna škoda na premoženju.

- (18) Splošno pravilo iz te uredbe je "lex loci damni" iz člena 4(1). Izjema od tega splošnega načela je člen 4(2), saj vzpostavlja posebno povezavo, kadar imata stranki običajno prebivališče v isti državi. Določbo člena 4(3) bi bilo treba razumeti kot "odstopno klavzulo" glede na člen 4(1) in (2), kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo.
- (19) Treba bi bilo določiti posebna pravila za primere posebnih škodnih dejanj, kjer splošno pravilo ne omogoča razumnega ravnotežja med zadevnimi interesi.
- (20) V zvezi z odgovornostjo za izdelke naj bi predpis glede kolizije zakonov upošteval cilje pravične razdelitve tveganja, ki je del sodobne družbe z visoko razvito tehnologijo, varovanja zdravja potrošnikov, spodbujanja inovacij, zagotavljanja neizkrivljene konkurence in poenostavitve trgovine. Uravnotežena rešitev v zvezi s temi cilji je vzpostavitev kaskadnega sistema povezovanja dejavnikov skupaj s klavzulo predvidljivosti. Prvi dejavnik, ki ga je treba upoštevati, je pravo države, v kateri je imela oseba, ki je utrpela škodo, v času nastale škode običajno prebivališče, če se je izdelek tržil v tej državi. Drugi elementi v kaskadnem sistemu se sprožijo, če se izdelek ni tržil v tej državi, brez poseganja v člen 4(2) in v možnost izrazito tesnejše povezave z drugo državo.
- (21) Glede nelojalne **trgovinske prakse** bi moral predpis glede kolizije zakonov varovati konkurente, potrošnike in splošno javnost ter zagotavljati pravilno delovanje tržnega gospodarstva. Povezava s pravom države, v kateri **je trg prizadet** ali bi lahko **bil prizadet**, je na splošno v skladu s temi cilji.
- (22) Nepogodbene obveznosti, nastale zaradi omejevanja *konkurence*, bi morale zajemati kršitve tako nacionalnega konkurenčnega prava kot konkurenčnega prava Skupnosti. Pravo, ki se uporablja za takšne nepogodbene obveznosti, bi moralo biti pravo države, na katere trgu ima omejitvev učinek ali bi ga lahko imela, pod pogojem, da je učinek neposreden in bistven. Kjer škoda nastane v več kot eni državi, naj se uporaba katerega koli prava teh držav omeji na škodo povzročeno v tej državi.

- (23) *Koncept nepoštenih trgovinskih praks zajema* prepoved sporazumov med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja, ki bi lahko vplivali na trgovino med državami članicami in katerih cilj ali posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence v državi članici ali na notranjem trgu, kakor tudi prepoved zlorabe prevladujočega položaja v državi članici ali na notranjem trgu, **v smislu členov 81 in 82 Pogodbe**.
- (24) *"Okoljska škoda" bi morala vključevati škodo, povzročeno zavarovanim vrstam in naravnim habitatom, škodo na vodah in škodo, povzročeno tlom, kot je to opredeljeno v členu 2 Direktive 2004/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o okoljski odgovornosti v zvezi s preprečevanjem in sanacijo okoljske škode*¹.
- (25) Glede okoljske škode, člen 174 Pogodbe, ki določa, da bi bilo treba doseči visoko raven varstva, ki temelji na previdnostnem načelu in načelih, da bi bilo treba delovati preventivno, da je treba okoljsko škodo prednostno odpravljati pri viru in da mora plačati povzročitelj obremenitve, popolnoma opravičuje uporabo načela diskriminacije v korist osebe, ki je utrpela škodo. Vprašanje, kdaj lahko oseba, ki zahteva odškodnino, izbira pravo, ki naj se uporabi, bi bilo treba določiti v skladu s pravom države članice, v kateri je sodišče, kjer poteka postopek.

¹ *UL L 143, 30.4.2004, str. 56. Direktiva, kakor je bila spremenjena z Direktivo 2006/21/ES (UL L 102, 11.4.2006, str. 15).*

- (26) Glede kršitev pravic intelektualne lastnine bi bilo treba ohraniti splošno priznano načelo *lex loci protectionis*. Za namene te uredbe bi bilo treba izraz "pravice intelektualne lastnine" razlagati v pomenu, na primer, avtorske pravice, sorodne pravice, pravice *sui generis* za varstvo zbirk podatkov ter pravice industrijske lastnine.
- (27) Točna vsebina pojma delovanja delavcev in delodajalcev, kot je stavka ali izprtje, se v državah članicah razlikuje in je urejena v skladu z notranjimi predpisi vsake države članice. Zaradi tega ta uredba temelji na splošnem načelu, da se uporablja pravo države, v kateri je prišlo do takega delovanja delavcev in delodajalcev, s ciljem, da se zaščitijo njihove pravice in obveznosti.
- (28) Posebno pravilo o delovanju delavcev in delodajalcev iz člena 9 ne posega v pogoje v zvezi z izvedbo takega delovanja v skladu z nacionalno zakonodajo ter ne posega v pravni status predstavniških organizacij delavcev ali sindikatov, kakor je predvideno v nacionalni zakonodaji držav članic.
- (29) ***Kar zadeva kršitve zasebnosti in osebnostnih pravic, ta uredba državam članicam ne preprečuje, da bi izvajale ustavne predpise v zvezi s svobodo tiska in svobodo izražanja v medijih. Država, v kateri nastopi(-jo) ali bi lahko nastopil(-i) najbolj bistveni dejavnik(-i) škode naj bi bila država, kateri je publikacija ali televizijski/radijski program prvenstveno namenjen(-a), ali če to ni jasno, država, v kateri se izvaja uredniški nadzor. V tem primeru se uporabi pravo te države. Država, kateri je publikacija ali oddaja namenjena, se določi zlasti na osnovi jezika publikacije ali oddaje ali na osnovi obsega prodaje ali števila bralcev/gledalcev/poslušalcev v tej državi ali na osnovi deleža celotne prodaje ali števila bralcev/gledalcev/poslušalcev ali na osnovi kombinacije teh faktorjev. Podobna načela naj veljajo v zvezi z objavo preko svetovnega spleta ali drugih elektronskih omrežij.***

- (30) Treba bi bilo predvideti posebna pravila za primere, kjer škodo povzroči dejanje, ki ni škodno dejanje, na primer neupravičena obogatitev, negotiorum gestio *ali culpa in contrahendo*.
- (31) Culpa in contrahendo je za namene te uredbe avtonomen pojem, za katerega ni nujno, da se razlaga v okviru pomena, ki ga ima v nacionalnem pravu. Vključeval naj bi kršitev dolžnosti razkritja in prekinitvev pogodbenih pogajanj. Člen 12 zajema le nepogodbene obveznosti, ki predstavljajo neposredno povezavo z dejanji pred sklenitvijo pogodbe. To pomeni, da se uporabljajo člen 4 ali druge ustrezne določbe te uredbe, če oseba med pogajanjem o pogodbi utrpi telesno poškodbo.
- (32) Strankama bi bilo treba dovoliti, da se lahko izrecno odločita, katero pravo se bo uporabljalo za nepogodbene obveznosti, da se tako spoštujejo nameni strank in okrepi pravna varnost. Primerno bi bilo zaščititi šibkejšo stranke, tako da se ta izbira omeji z določenimi pogoji. ***Poleg tega je treba spoštovati namene strank, če o izbiri prava, ki se uporabi v primeru škodnega dejanja, lahko utemeljeno odloči sodišče.***
- (33) Upoštevanje javnega interesa upravičuje, da lahko sodišča držav članic v izjemnih okoliščinah uporabijo izjeme na podlagi javnega reda in prevladujočih obveznih določb.
- (34) ***Primerno je pojasniti, da bi morale sodišče, pred katerim teče postopek, pri oceni škode v primerih telesnih poškodb uporabiti načelo vrnitve v prejšnje stanje ob upoštevanju dejanskih razmer žrtve v državi, kjer ima običajno prebivališče. To naj bi vključevalo zlasti dejanske stroške poznejše pomoči in zdravniške oskrbe.***

- (35) *Vsaka stranka v sporu, ki vloži zahtevek ali nasprotno tožbo pri nacionalnem sodišču, ki sodi na področje uporabe te uredbe, lahko preuči katero koli z njegovim zahtevkom ali nasprotno tožbo povezano vprašanje s področja veljavnega prava, ter po potrebi ustrezno obvesti sodišče in vse druge stranke o pravu, za katerega stranka v sporu trdi, da se uporabi za vse ali kateri koli del njenega zahtevka.*
- (36) Prizadevanje za razumno ravnatežje med strankama zahteva, da se, kolikor je to primerno, upoštevajo pravila o varnosti in ravnanju, ki veljajo v državi, v kateri je bilo povzročeno škodno dejanje, četudi se za nepogodbeno obveznost uporablja drugo pravo. Izraz "pravila o varnosti in ravnanju" bi bilo treba razumeti tako, da se nanaša na vse predpise, ki so v kakršni koli povezavi z varnostjo in ravnanjem, vključno na primer s predpisi o varnosti v cestnem prometu v primeru nesreče.
- (37) *Tako kot v Rimski konvenciji velja načelo "iura novit curia". Sodišče bi moralo samo po uradni dolžnosti določiti tuje pravo. Pri določitvi tujega prava bi moralo biti strankam omogočeno, da pomagajo sodišču, sodišče pa naj bi lahko stranke tudi zaprosilo za pomoč.*
- (38) Treba bi se bilo izogibati stanju, ko so predpisi glede kolizije zakonov razpršeni med več instrumenti ter obstoju razlik med temi predpisi. Vendar pa ta uredba ne izključuje možnosti vključitve predpisov glede kolizije zakonov v okviru nepogodbениh obveznosti v predpise Skupnosti v zvezi s posebnimi zadevami.

Ta uredba ne *bi smela* vplivati na uporabo drugih instrumentov, ki opredeljujejo določbe, katerih namen je spodbujati pravilno delovanje notranjega trga, če se te določbe ne morejo uporabljati skupaj s pravom, določenim s pravili te uredbe.

- (39) Zaradi spoštovanja mednarodnih obveznosti, ki so jih prevzele države članice, ta uredba ne sme vplivati na mednarodne konvencije, katerih pogodbenice so ena ali več držav članic v času, ko se sprejme ta uredba. Komisija bi morala za zagotovitev lažje dostopnosti veljavnih pravil na podlagi informacij, ki jih predložijo države članice, objaviti seznam zadevnih konvencij v Uradnem listu Evropske unije.
- (40) Komisija bo Evropskemu parlamentu in Svetu predložila predlog v zvezi s postopki in pogoji, v skladu s katerimi bi se lahko države članice v svojem imenu v posameznih in izjemnih primerih v zvezi s sektorskimi zadevami pogajale in sklenile sporazume s tretjimi državami, ki bi vsebovali določbe o pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti.
- (41) Ker države članice ne morejo v zadostni meri doseči cilja te uredbe, ampak ga je mogoče zaradi obsega in učinkov uredbe bolje doseči na ravni Skupnosti, lahko Skupnost sprejme ukrepe v skladu z načelom subsidiarnosti, kakor je navedeno v členu 5 Pogodbe. V skladu z načelom sorazmernosti iz istega člena, ta uredba ne prekoračuje *okvirov*, ki so potrebni za doseg navedenega cilja.
- (42) V skladu s členom 3 Protokola o stališču Združenega kraljestva in Irske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, sta Združeno kraljestvo in Irska sporočila željo, da bi sodelovala pri sprejetju in uporabi te uredbe.
- (43) V skladu s členoma 1 in 2 Protokola o stališču Danske, ki je priložen Pogodbi o Evropski uniji in Pogodbi o ustanovitvi Evropske skupnosti, Danska ne sodeluje pri sprejemanju te uredbe, ki zato zanjo ni zavezujoča in se zanjo ne uporablja.

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE I Področje uporabe

Člen 1 Vsebinsko področje uporabe

1. Ta uredba se v primeru kolizije zakonov uporablja za nepogodbene obveznosti v civilnih in trgovinskih zadevah. Ne uporablja se zlasti za dohodkovne, carinske ali upravne zadeve, kot tudi ne za odgovornost države glede dejanj in opustitev pri izvajanju državne oblasti ("acta iure imperii").
2. Iz področja uporabe te uredbe so izvzete:
 - (a) nepogodbene obveznosti, nastale zaradi družinskih razmerij in razmerij, ki imajo po pravu, ki se uporablja za taka razmerja, primerljiv učinek, vključno s preživninskimi obveznostmi;
 - (b) nepogodbene obveznosti, nastale zaradi premoženjskega stanja zakoncev, premoženjskega stanja partnerskih zvez, ki imajo po pravu, ki se uporablja za te zveze, primerljiv učinek kot zakonska zveza, oporoke in dedovanja;
 - (c) nepogodbene obveznosti, nastale zaradi menic, čekov in zadolžnic ter drugih prenosljivih vrednostnih papirjev, kolikor obveznosti iz teh drugih prenosljivih vrednostnih papirjev izvirajo iz njihove prenosljive narave;

- (d) nepogodbene obveznosti, nastale zaradi prava družb in drugih fizičnih ali pravnih oseb glede zadev, kot je ustanovitev, z registracijo ali kako drugače, pravna sposobnost, notranja organizacija ali likvidacija družb in drugih fizičnih ali pravnih oseb, osebna odgovornost uradnikov in članov organov kot takih za obveznosti družb ter pravnih in fizičnih oseb, kot tudi osebna odgovornost revizorjev družbe ali njenih članov pri obveznih revizijah računovodskih dokumentov;
 - (e) nepogodbene obveznosti, nastale zaradi razmerij med ustanovitelji, skrbniki in upravičenci prostovoljno ustanovljenega sklada;
 - (f) nepogodbene obveznosti zaradi jedrske **škode**.
3. **Ta** uredba se ne uporablja za dokaze in postopke, brez poseganja v **člene 21, 22 in 23**.
 4. V tej uredbi "država članica" pomeni vse države članice, razen Danske.

Člen 2 Nepogodbene obveznosti

1. Za namene te uredbe, škoda zajema vse posledice, ki so nastale zaradi škodnih dejanj, neupravičene obogatitve, negotiorum gestio ali culpa in contrahendo.
2. Ta uredba se uporablja tudi za nepogodbene obveznosti, za katere je verjetno, da bodo nastale.
3. Vsak sklic v tej uredbi na:
 - (a) dogodek, ki je povzročil škodo, zajema dogodke, ki povzročijo škodo in za katere je verjetno, da se bodo zgodili; in
 - (b) škodo, vključuje škodo, za katero je verjetno, da se bo zgodila.

Člen 3 Splošna uporaba

Pravo, opredeljeno v tej uredbi, se uporablja tudi, če ni pravo države članice.

POGLAVJE II Škodna dejanja

Člen 4 Splošno pravilo

1. Če v tej uredbi ni drugače določeno, je pravo, ki se uporablja za nepogodbeno obveznost, nastalo iz škodnega dejanja, pravo države, v kateri škoda nastane, ne glede na državo, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil nastalo škodo, in ne glede na državo ali države, v kateri so nastale posredne posledice.
2. Vendar, kadar imata oseba, za katero zatrjuje, da nosi odgovornost in oseba, ki je utrpela škodo, ob nastanku škode običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.
3. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo druge države. Očitno tesnejša zveza z drugo državo bi lahko temeljila zlasti na že obstoječih razmerjih med strankama, kot je na primer pogodba, ki je tesno povezana z zadevnim škodnim dejanjem.

Člen 5 Odgovornost za izdelke

1. Brez poseganja v člen 4(2) je pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi škode, ki so jo povzročili izdelki z napako, naslednje:

- (a) pravo države, kjer je imela oseba, ki je utrpela škodo, v času nastale škode običajno prebivališče, če se je izdelek tržil v tej državi; ali, če to ni mogoče,
- (b) pravo države, v kateri je bil izdelek kupljen, če se je izdelek tržil v tej državi; ali, če to ni mogoče,
- (c) pravo države, v kateri je nastala škoda, če se je izdelek tržil v tej državi.

Vendar pa je pravo, ki se uporablja, pravo države, v kateri ima oseba, za katero se zatrjuje, da je odgovorna, običajno prebivališče, če ta oseba v razumnih okvirih ni mogla predvideti trženja izdelka ali izdelka iste vrste v državi, kjer se uporablja pravo iz (a), (b) ali (c).

2. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je škodno dejanje očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavka 1, se uporablja pravo druge države. Očitno tesnejša zveza z drugo državo bi lahko temeljila zlasti na že obstoječih razmerjih med strankama, kot denimo pogodba, ki je tesno povezana z zadevnim škodnim *dejanjem*.

Člen 6 Okoljska škoda

Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi okoljske škode ali škode, povzročene osebam ali premoženju, kot posledica take škode, je pravo, ki se določi ob uporabi člena 4(1), razen če se oseba, ki zahteva odškodnino za škodo, odloči, da se za zahtevek uporablja pravo države, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil škodo.

Člen 7
Kršitve zasebnosti in osebnostnih pravic

1. Pravo, ki se uporabi za nepogodbene obveznosti, ki nastajajo zaradi kršitev zasebnosti ali osebnostnih pravic, je pravo države, v kateri nastopi(-jo) ali bi lahko nastopil(-i) najbolj bistveni dejavnik(-i) škode.

Če kršitev izhaja iz objave tiskane publikacije ali oddaje, je država, v kateri nastopi(-jo) ali bi lahko nastopil(-i) najbolj bistveni dejavnik(-i) škode, država, kateri naj bi bila publikacija ali televizijski/radijski program prvenstveno namenjen(-a), če to ni očitno, država, v kateri se izvaja uredniški nadzor ter se uporabi pravo te države. Država, kateri je publikacija ali oddaja namenjen(-a), se določi zlasti na osnovi jezika publikacije ali oddaje ali na osnovi obsega prodaje ali števila bralcev/gledalcev/poslušalcev v tej državi ali na osnovi deleža celotne prodaje ali števila bralcev/gledalcev/poslušalcev ali na osnovi kombinacije teh faktorjev.

Ta določba se smiselno uporablja za objave prek interneta ali drugih elektronskih omrežij.

2. Za pravico do odgovora ali enakovredne ukrepe in za preventivne ukrepe ali sodne prepovedi, ki za založnika ali predvajalca veljajo zaradi vsebine publikacije ali oddaje, se uporablja pravo države, v kateri ima založnik ali predvajalec običajno prebivališče.

3. Odstavek 2 se uporablja tudi za kršitve zasebnosti ali osebnostnih pravic, ki so posledica obdelave osebnih podatkov.

Člen 8
Kršitev pravic intelektualne lastnine

1. Za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine, se uporablja pravo države, ki zahteva zaščito.
2. V primeru nepogodbenih obveznosti, nastalih zaradi kršitev enotne pravice intelektualne lastnine Skupnosti, se za vprašanja, ki jih ustrezní instrument Skupnosti ne obravnava, uporablja pravo države, v kateri je bila kršitev storjena.
3. Od prava, ki se uporablja na podlagi tega člena, ni mogoče odstopati s sporazumom v skladu s členom 14.

Člen 9
Industrijska akcija

Brez poseganja v člen 4(2) je pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti v zvezi z odgovornostjo osebe v funkciji delavca ali delodajalca ali organizacij, ki zastopajo svoje poklicne interese za škodo, povzročeno z industrijsko akcijo, do katere je ali bo prišlo, pravo države, v kateri je ali bo do stavke prišlo.

POGLAVJE III
Neupravičena obogatitev, negotiorum gestio
in culpa in contrahendo

Člen 10
Neupravičena obogatitev

1. Če nepogodbena obveznost, nastala zaradi neupravičene obogatitve, vključno s prejemom neupravičenega plačila, zadeva razmerje med strankama, denimo pogodbo ali škodno dejanje, ki je v tesni zvezi s to neupravičeno obogatitvijo, zanjo velja pravo, ki velja za to razmerje.
2. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, stranki pa sta imeli v času, ko se je zgodil dogodek, zaradi katerega je nastala neupravičena obogatitev, običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.
3. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo države, v kateri je neupravičena obogatitev nastala.
4. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, nastala zaradi neupravičene obogatitve, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1, 2 in 3, se uporablja pravo druge države.

Člen 11 Negotiorum gestio

1. Če nepogodbena obveznost, nastala zaradi dejanja osebe, ki nima pooblastila za opravljanje dejanj za zadeve druge osebe, zadeva razmerje med strankama, nastalo denimo s pogodbo ali škodnim dejanjem, ki je v tesni zvezi s to nepogodbeno obveznostjo, zanjo velja pravo, ki velja za to razmerje.
2. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, stranki pa sta imeli v času, ko je nastal dogodek, ki je povzročil škodo, običajno prebivališče v isti državi, se uporablja pravo te države.
3. Kadar se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavkov 1 ali 2, se uporablja pravo države, v kateri se je dejanje zgodilo.
4. Kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, nastala zaradi dejanja osebe, ki nima pooblastila za opravljanje dejanj za zadeve druge osebe, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov 1, 2 in 3, se uporablja pravo te druge države.

Člen 12 Culpa in contrahendo

1. Pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti, nastale zaradi dejanj pred sklenitvijo pogodbe, ne glede na to, ali je bila pogodba dejansko sklenjena, je pravo, ki se uporablja za pogodbo ali bi se uporabljalo za to pogodbo, če bi bila sklenjena.
2. Kjer se pravo, ki se uporablja, ne more določiti na podlagi odstavka 1, je pravo, ki se uporablja:
 - (a) pravo države, v kateri je škoda nastala, ne glede na državo, v kateri se je zgodil dogodek, ki je povzročil nastalo škodo, in ne glede na državo ali države, v katerih so nastale posredne posledice, ali
 - (b) kadar imata stranki v času, ko je nastal dogodek, ki je povzročil škodo, običajno prebivališče v isti državi, pravo te države, ali
 - (c) kadar je iz vseh okoliščin primera razvidno, da je nepogodbena obveznost, ki je nastala z dejanji pred sklenitvijo pogodbe, očitno v tesnejši zvezi z drugo državo kot z državo iz odstavkov (a) in (b), pravo te druge države.

Člen 13 Uporaba člena 8

Za namene tega poglavja se člen 8 uporablja za nepogodbene obveznosti, ki nastanejo zaradi kršitve pravic intelektualne lastnine.

POGLAVJE IV
Svoboda izbire

Člen 14
Svoboda izbire

1. Stranki se lahko dogovorita, da se za nepogodbene obveznosti uporablja pravo po njuni izbiri, in sicer:

(a) s sporazumom, sklenjenim po dogodku, ki je povzročil nastalo škodo;

ali

(b) kadar obe stranki opravljata trgovinsko dejavnost, tudi s sporazumom, o katerem sta se stranki svobodno dogovorili pred dogodkom, ki je povzročil nastalo škodo.

Izbiri je treba izraziti ali pokazati z razumno gotovostjo glede na okoliščine primera. Izbira ne vpliva na pravice tretjih oseb.

2. Kadar so vsi dejavniki, pomembni za situacijo v času dogodka, ki je povzročil nastalo škodo, prisotni v državi, katere prava stranki nista izbrali, izbira strank ne vpliva na uporabo določb prava te države, od katerih ni dovoljeno odstopanje s sporazumom.

3. Kadar so vsi dejavniki, pomembni za situacijo v času dogodka, ki je povzročil nastalo škodo, prisotni v eni ali več državah članicah, izbira strank glede prava, ki se uporablja, in ni pravo države članice, ne sme ovirati uporabe, po potrebi v obliki, v kateri se uporablja s strani pristojnega sodišča držav članic, določb prava Skupnosti, od katerih ni dovoljeno odstopanje s sporazumom.

POGLAVJE V
Skupna pravila

Člen 15
Področje uporabe veljavnega prava

Pravo, ki se na podlagi te uredbe uporablja za nepogodbene obveznosti, ureja zlasti:

- (a) podlago in obseg odgovornosti, vključno z določitvijo oseb, ki bi lahko bile odgovorne za svoja dejanja;
- (b) razloge za izvzetje iz odgovornosti, njeno omejitev ali delitev;
- (c) obstoj, naravo in oceno škode ali zahtevano odškodnino;
- (d) v okviru pooblastil sodišča v skladu s procesnim pravom ukrepe, ki jih lahko sprejme sodišče za preprečitev ali odpravo poškodbe ali škode ali za zagotovitev odškodnine;
- (e) vprašanje, ali je pravica do nadomestila ali odškodnine lahko prenosljiva, vključno z dedovanjem;
- (f) osebe, upravičene do nadomestila za osebno utrpelo škodo;
- (g) odgovornost za dejanja druge osebe;
- (h) način prenehanja obveznosti ter pravila glede zastaranja in izgube pravic, nastale s potekom roka zastaranja, vključno s pravili v zvezi z začetkom, prekinitvijo in zadržanjem zastaralnega roka ali roka za izgubo pravic.

Člen 16 Prevladujoče obvezne določbe

Ta uredba ne omejuje uporabe določb prava pristojnega sodišča, kadar so te obvezne ne glede na pravo, ki se sicer uporablja za nepogodbene obveznosti.

Člen 17 Pravila glede varnosti in ravnanja

Pri ocenjevanju ravnanja odgovorne osebe se, dejansko in kolikor je to potrebno, upoštevajo pravila glede varnosti in ravnanja, veljavna na kraju in v času ravnanja, ki utemeljuje odgovornost.

Člen 18 Zasebna tožba zoper zavarovatelja odgovorne osebe

Oseba, ki je utrpela škodo, lahko vloži neposreden zahtevek zoper zavarovatelja odgovorne osebe, če to določa pravo, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti ali za zavarovalno pogodbo.

Člen 19 Prenos pravic in obveznosti

Kadar ima oseba ("upnik") do druge osebe ("dolžnika") nepogodbeno terjatev, tretja oseba pa mora izpolniti obveznosti do upnika ali je svoje obveznosti do upnika že izpolnila na način, ki je sprejemljiv za upnika, se po pravu, ki ureja obveznosti tretje osebe do upnika, presodi, ali in do kakšne mere ima ta tretja oseba pravico uveljavljati terjatve proti dolžniku, ki jih je upnik imel do tega dolžnika po pravu, ki se uporablja za njuno razmerje.

Člen 20
Deljena odgovornost

Če ima upnik terjatev iz nepogodbenega razmerja do več dolžnikov, ki so odgovorni za isto terjatev eden izmed dolžnikov pa je terjatev v celoti ali deloma že poravnal, se pravica tega dolžnika do nadomestila s strani drugih dolžnikov ureja po pravu, ki se uporablja za nepogodbene obveznosti tega dolžnika do upnika.

Člen 21
Formalna veljavnost

Enostransko pravno dejanje v zvezi z nepogodbeno obveznostjo je formalno veljavno, če zadosti formalnim zahtevam po pravu države, ki se uporablja za zadevne nepogodbene obveznosti, ali pravu države, v kateri je bilo to dejanje opravljeno.

Člen 22
Škoda

Sodišče, pred katerim teče postopek, pri oceni škode v primeru telesne poškodbe uporabi načelo vrnitve v prejšnje stanje ob upoštevanju dejanskih razmer žrtve v državi, kjer ima ta običajno prebivališče.

Člen 23
Dokazno breme

1. Pravo, ki ureja nepogodbene obveznosti po tej uredbi, se uporablja v obsegu, v katerem predvideva pravila za postavljanje domnev zakonitosti ali določanje dokaznega bremena za nepogodbene obveznosti.
2. Za dejanja s pravnim učinkom se lahko dovolijo vsi načini dokazovanja, ki jih priznava pravo pristojnega sodišča ali katero koli pravo iz člena 21, po katerem je to dejanje formalno veljavno, če je tak način dokazovanja mogoče izvesti pred pristojnim sodiščem.

POGLAVJE VI
Druge določbe

Člen 24
Običajno prebivališče

1. Za namene te uredbe velja za običajno prebivališče družb in drugih pravnih ali nepravniških oseb kraj njihove glavne uprave.

Kadar dogodek, ki povzroči škodo, ali škoda nastane med poslovanjem podružnice, agencije ali katere koli druge poslovne enote, ta podružnica, agencija ali druga poslovna enota nadomešča običajno prebivališče.

2. Za namene te uredbe velja za običajno prebivališče fizične osebe, ki deluje v okviru svoje poslovne dejavnosti, glavni kraj poslovanja.

Člen 25
Izključitev zavračanja

Uporaba prava katere koli države, določenega s to uredbo, pomeni uporabo veljavnih pravnih predpisov te države razen predpisov mednarodnega zasebnega prava.

Člen 26
Države brez enotnega pravnega reda

1. Če obsega država več ozemeljskih enot, ki imajo vsaka svoje pravne predpise za nepogodbene obveznosti, se pri določitvi, katero pravo se uporablja v skladu s to uredbo, vsaka ozemeljska enota obravnava kot država.
2. Država članica, v kateri imajo različne ozemeljske enote svoje pravne predpise za nepogodbene obveznosti, ni dolžna uporabljati te uredbe za kolizijo zakonodaj teh ozemeljskih enot.

Člen 27
Javni red države sodišča

1. Uporaba določb prava države, kakor to določa ta uredba, se lahko zavrne le, če je takšna uporaba očitno nezdržljiva z javnim redom pristojnega sodišča.
2. ***Ob tem se lahko uporaba določb prava, določenega v skladu s to uredbo, ki povzročajo dodeljevanje nekompensacijskih odškodnin, kot so eksemplarične ali kazenske odškodnine, obravnava kot v nasprotju z javnim redom ("ordre public") pristojnega sodišča.***

Člen 28

Razmerje do določb prava Skupnosti

Ta uredba ne *vpliva na* uporabo **ali sprejetje aktov institucij Evropskih skupnosti**, ki:

- (a) v razmerju do posebnih zadev določajo predpise glede kolizije zakonov v okviru nepogodbenih obveznosti; **ali**
- (b) **določajo pravila, ki se uporabljajo ne glede na nacionalno pravo, v skladu s to uredbo, ki ureja zadevne nepogodbene obveznosti; ali**
- (c) **preprečujejo uporabo določbe ali določb prava države sodišča ali prava, določenega s to uredbo; ali**
- (d) **določajo predpise, ki so namenjeni prispevanju k pravilnemu delovanju notranjega trga, če jih ni mogoče uporabiti v zvezi s pravom, ki ga določajo pravila mednarodnega zasebnega prava.**

Člen 29

Razmerje do obstoječih mednarodnih konvencij

1. Ta uredba ne posega v uporabo mednarodnih konvencij, katerih ena ali več pogodbenic so države članice v času sprejetja te uredbe in ki določajo predpise glede kolizije zakonov v zvezi z nepogodbenimi obveznostmi.
2. Vendar pa ima ta uredba med državami članicami prednost pred konvencijami, sklenjenimi izključno med dvema ali več državami članicami, če se nanašajo na zadeve, ki jih ureja ta uredba.

POGLAVJE VII
Končne določbe

Člen 30
Seznam konvencij

1. Države članice Komisijo uradno obvestijo o konvencijah iz *člena 29(1)* do...*. Po tem datumu države članice uradno obvestijo Komisijo o preklicu katere od teh konvencij.
2. Komisija v šestih mesecih po prejemu v Uradnem listu Evropske unije objavi naslednje:
 - (i) seznam konvencij iz odstavka 1;
 - (ii) preklice konvencij iz odstavka 1.

Člen 31
Klavzula o pregledu

Najpozneje ...** Komisija predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o uporabi te uredbe. Poročilu po potrebi priloži predloge za prilagoditve te **uredbe**.

Pri pripravi poročila Komisija posebno pozornost nameni vprašanju, na kakšen način se tuje pravo obravnava v različnih jurisdikcijah in kako vpliva nanje, vprašanju odškodnin, vključno glede možnosti dodelitve eksemplarične ali kazenske odškodnine v določenih jurisdikcijah.

Poročilo vsebuje tudi analitično študijo o tem, v kolikšni meri sodišča držav članic v praksi uporabljajo tuje pravo, in priporočila o zelenem skupnem pristopu do uporabe tujega prava.

* 12 mesecev po sprejetju te uredbe.

** Štiri leta po dnevu začetka veljavnosti te uredbe.

Najpozneje do ... Komisija po izčrpnih posvetovanjih z zainteresiranimi stranmi, vključno s Haaško konferenco o mednarodnem zasebnem pravu, predloži Evropskemu parlamentu, Svetu in Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru poročilo o stanju na področju prava, ki se uporablja za nezgode v cestnem prometu. Poročilu se priloži obsežna študija o obsegu tega pojava, problemih in izčrpna ocena o vplivih. Če je potrebno, se v poročilu predlaga spremembe k tej uredbi in/ali sprejetje posebne zakonodaje.*

Člen 32
Časovna uporaba

Ta uredba se uporablja za dogodke, ki povzročijo škodo, ki nastane po začetku veljavnosti te uredbe.

Člen 33
Začetek uporabe

Ta uredba se uporablja od ...**, razen člen 30, ki se začne uporabljati ...***.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v državah članicah v skladu s Pogodbo o ustanovitvi Evropske skupnosti.

V _____,

Za Evropski parlament
Predsednik

Za Svet
Predsednik

*

** 18 mesecev po dnevu sprejetja te uredbe.

*** 12 mesecev po dnevu sprejetja te uredbe.